

Komentaras

2013 05 17

Darbo rinkos atsigavimas įkalintas struktūrinio nedarbo spąstuose

Statistikos departamento duomenimis, pirmąjį šių metų ketvirtį nedarbo lygis šalyje sudarė 13,1 proc. Palyginti su paskutiniu 2012 m. ketvirčiu šis rodiklis praktiškai nepasikeitė, o per metus jis susitraukė 1,4 proc. punkto. Darbo rinkos situacijos gerėjimą lemia stebimi teigiami postūmiai makroekonominėje aplinkoje. Pagreičio neprarandančios eksportuojančios veiklos ir po truputėlį atsigaujančios vidaus rinką orientuoti sektoriai lemia paklausos darbo jėgai augimą.

Antrąjį ketvirtį nedarbo lygio mažėjimui įtakos turės teigiami sezoniškumo efektai – prasidėjęs darbų sezonas žemės ūkio ir statybų sektoriuose turėtų gerokai kilti sezoninių darbų pasiūlą šalyje ir dar labiau praretinti bedarbių gretas. Be to, šiemet su tikėtiniu vidaus vartojimo atsigavimu turėtų išaugti darbo jėgos poreikis į vidaus rinką orientuose paslaugų sektoriuose. To pasėkoje, šių metų viduryje Lietuvos nedarbo lygis turėtų slystelėti žemiau atitinkamo ES vidurkio – pirmą kartą nuo 2008 m. paskutinio ketvirčio. Nepaisant to, tikėtina, kad 2013 m. pabaigoje nedarbo lygis Lietuvoje išliks dviženklis ir mūsų prognozėmis turėtų siekti 11 proc.

Pagrindinės to priežastys – ryškūs struktūrinio nedarbo veiksnys. Net ir esant dideliame nedarbo lygiui vis daugiau įmonių skundžiasi kvalifikuotų darbuotojų stoka. Ši problema yra itin opi ir jau dabar riboja įmonių konkurencingumą. Darbo rinkos paklausos ir pasiūlos struktūrinis neatitikimas verčia abejoti perkvalifikavimo mechanizmo svertų efektyvumu ir dar kartą baksteli į švietimo sistemos spragas – specialistai rengiami mažai atsižvelgiant į realią tam tikrų sričių specialistų paklausą.

Šios problemos mastą iliustruoja ir vis dar aukštas jaunimo (15–24 metų amžiaus asmenų) nedarbo lygis. Statistikos departamento duomenimis, šių metų pirmąjį ketvirtį jis sudarė 22,7 proc. Nors, palyginti su 2010 m. viduryje fiksuotu maksimumu (37 proc.), jaunimo nedarbo lygis ir ženkliai smuko, tačiau palyginti su 2006–2008 m. laikotarpio vidurkiu (10 proc.) ji vis dar išlieka aukštas. Tai reiškia, kad kas ketvirtas ekonomiškai aktyvus jaunas žmogus neturi darbo.

Indrė Genytė-Pikčienė

Vyresnioji analitikė

+370 620 78373

Ekonominių tyrimų padalinys